

بررسی مقایسه‌ای بین

حضرت مهدی عج و امام حسین ع



یادمان سال عزت و افتخار حسینی- ۱۳۸۱ شمسی

آیت الله کریمی جهرمی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بررسی مقایسه‌ای بین

حضرت مهدی و امام حسین علیه السلام

**بررسی مقایسه‌ای بین
حضرت مهدی و امام حسین علیه السلام**

آیت الله علی کریمی جهرمی

**یادمان سال عزت و افتخار حسینی
۱۴۲۳ قمری، ۱۳۸۱ شمسی**

**این اثر با همکاری صمیمانه تعاونی و اتحادیه چاپخانه‌داران
استان آذربایجان شرقی منتشر می‌شود**

آنچه مه‌ل‌لعه خواهيد فرمود:

٦	مقدمه ناشر
٧	فرمایشات مقام معظم رهبری
٩	شعر استاد حسان
١٠	پیشگفتار
١٣	حسین و مهدی <small>علیه السلام</small> کنار هم در قرآن
١٨	دعای روز ولادت امام حسین و یاد از مهدی <small>علیه السلام</small>
٢٠	امام حسین و سخن از مهدی منتقم
٢٣	اعطاء لقب قائم در روز عاشورا
٢٧	روز عاشورا به یاد مهدی <small>علیه السلام</small>
٣٠	نام و یاد مهدی موعود در زیارت عاشورا
٣١	شب مهدی به یاد حسین <small>علیه السلام</small>
٣٣	مهدی موعود سوگوار دائمی حسین <small>علیه السلام</small>
٣٦	یاد حسین <small>علیه السلام</small> در دعای ندبه مهدی <small>علیه السلام</small>
٣٨	زیارت امام حسین <small>علیه السلام</small> در کلام امام زمان <small>علیه السلام</small>
٤٠	امام زمان در توصیف امام حسین <small>علیه السلام</small>
٤٢	روز ظهور مهدی <small>علیه السلام</small> مقارن با عاشورای حسینی
٤٥	مهدی <small>علیه السلام</small> و ندای مظلومیت حسین <small>علیه السلام</small>
٤٨	فرشتگان یاران حسین و مهدی <small>علیه السلام</small>
٥١	شعار مهدی <small>علیه السلام</small> و یاران در روز ظهور
٥٥	اصحاب امام حسین و اصحاب مهدی <small>علیه السلام</small> ، یاوران دین خدا
٥٧	تجلی اتصال مهدی موعود و امام حسین <small>علیه السلام</small> در ادبیات عرب و فارسی
٦٣	آثار چاپ شده مؤلف

﴿ السلام عليك يا ابا عبد الله الحسين (ع) ﴾
 ﴿ السلام عليك يا ابا صالح المهدي (عج) ﴾

با استعانت از درگاه لایزال الهی و با استمداد از ائمه هدی علیهم افضل التحیات و السلام، بنیاد فرهنگی و خیریه نیمه شعبان مسجد آیت الله انگجی تبریز افتخار دارد در آغازین ایام شروع دور جدید فعالیت خویش تحت عنوان فوق، در سالی که از سوی یکی از سلاله پاک حضرت صدیقه طاهره؛ زهراى مرضیه علیها السلام، مقام عظمای رهبری حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای دام ظلّه الوارف بجهت قرار گرفتن ایام عاشورای حضرت سیدالشهداء امام حسین علیه آلاف التحية والثناء در اول و آخر آن (۱۳۸۱ش) بنام سال عزت و افتخار حسینی (ع) نامگذاری گردیده است، این اثر تحقیقی و وزین که در موضوع هر دو نور پرتلاؤ آسمان امامت و سپهرهای فروزان پهنه ولایت، امام حسین و امام مهدی علیه السلام (سومین و آخرین پیشوای شیعیان) از سوی استاد اخلاق و کمال، حضرت آیت الله حاج آقا شیخ علی کریمی جهرمی دامت برکاته برشته تحریر درآمده است را منتشر و در اختیار محبین و دلسوختگان دربار با عظمت آن انوار الهی قرار دهد تا انشاء الله برای مشتاقانشان مفید فایده افتد.

از خداوند سبحان عاجزانه مسئلت داریم تا به احترام خونهای بناحق ریخته شده در کربلای حسینی در امر ظهور مولا و آقایمان حضرت حجة ابن الحسن ارواح العالمین لتراب مقدمه الفداء تعجیل فرماید تا شیعیانش در زیر لوای بیرق منصور حضرتش گرد آمده و تحت فرمان آن بزرگوار در آیند.

بهار ۱۳۸۱

بنیاد فرهنگی و خیریه نیمه شعبان

مسجد آیت الله انگجی تبریز

سال عزت و افتخار حسینی

امسال آغاز بهار و سال نو، با روزهای عاشورای حسینی و تجدید خاطره آن حماسه بزرگ تاریخی مقارن است. برای ملت عزیز که ما ارادتمند و عاشق حسین بن علی علیه السلام هستیم، اگرچه عید به معنای جشن و شادی کودکانه وجود ندارد، اما بهجت معنوی ای که ناشی از عزت و افتخار است، وجود دارد زیرا حسین بن علی علیه السلام مظهر عزت راستین و نمودار کامل افتخار حقیقی است، هم در چشم ما مردم اسیر در دستگاه مادی عالم و هم برای رستگاران عالم ملکوت.

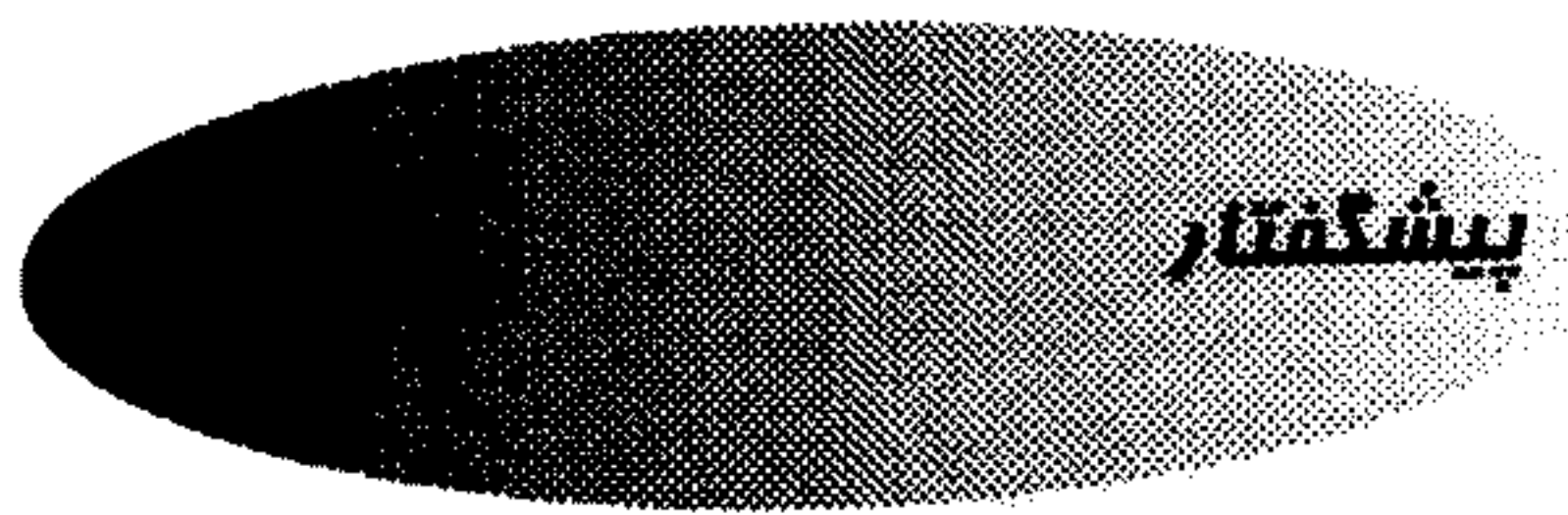
امسال، سال شمسی ما، هم در فرودین و هم در آخر سال در اسفند، با عاشورای حسینی مقارن و مصادف است بنابراین جا دارد که ما امسال را «سال عزت و افتخار حسینی» بدانیم. امیدواریم ملت عزیز ما با تمسک به معنویت حسین بن علی علیه السلام و با آشنایی بیشتر با آن بزرگوار، عزت و افتخار و سربلندی را برای خود کسب کند، همچنان که بحمدالله به برکت حسین بن علی و به برکت اسلام و قرآن، از عزت و افتخار معنوی برخوردار بوده و هست...

مقام معظم رهبری

حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای دامت برکاته

خدا پسند

موی تو شام تیره و رویت سپیده است
آن خال دلربا که بُود بوسه گاه حسن
چشمت میان صف زده مزگان گرفته جای
با خط ابروان سیاه تو دست صنع
تنها همین بس است به وصف جمال تو
همنام و همصدا و شبیه محمدی
وقت ظهور، تکیه چو بر کعبه میکنی
اکتون به انتظار قیامت نشسته‌ای
دائم شها که مایه حزن تو کربلاست
آنجا که نقش هستی عالم بر آب شد
آنجا که دست شسته ز جان ماه علقمه
آنجا که گشته است جدا گوش و گوشوار
آنجا که ذوالجناح سراسیمه خون چکان
آنجا که رفته به غارت خیام شاه
دائم که هر زمان و بهر جای گوش تو
اعجاز عشق بین که «حسان» هم ز یمن او
تور امید ز آن رخ زیبا دمیده است
چون جان عاشقان تو بر لب رسیده است
در پایتخت ناز، چه خوش آرمیده است
بر حُسن دیگران خط بطلان کشیده است
کز عالمی خدای ترا برگزیده است
خلقت عظیم و جمله صفات حمیده است
گردد ندا که قبله دلها رسیده است
اشک تو صبح و شام بغارض چکیده است
آنجا که دست صبر، گریبان دریده است
آنجا که پور فاطمه در خون طپیده است
از بار غصه پشت امامت خمیده است
آنجا که حلق تشنه اصغر دریده است
تا خیمه گاه زینب کبری دویده است
چون ماه، رنگ چهره طفلان پریده است
فسریاد استغاثه زینب شنیده است
با خامه‌ای شکسته، سخن آفریده است



بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللهم صل على ریحانة الرسول وقرّة عين الزهراء البتول ابی الاخرار و سید الشهداء الحسین بن علی علیه السلام
و صل على بقية آل الرسول و المنتقم ممن عادى فاطمة البتول خاتم الاوصياء و ولی الاتقیاء حجة بن الحسن عجل
الله تعالى فرجه.

از موضوعات بسیار مهم و گسترده و کثیرالاطراف موضوع حضرت بقية الله مهدي موعود
عجل الله تعالى فرجه الشریف است. و هر کدام از این اطراف و ابعاد شخصیت والای آن
پیشوای آسمانی در خور بحث و بیان فراوان است.

از جمله این ابعاد بُعد ترابط مخصوص و پیوند ویژه آن حضرت با جدّ بزرگوارش حضرت
امام حسین علیه السلام است که این خود نیز از جهات مختلف و گوناگون، قابل بحث و بررسی
می باشد.

موضوع یاد شده را ما، در ویژه نامه نیمه شعبان ۱۴۲۲ قمری - ۱۳۸۱ شمسی که در
چهاردهمین سال برگزاری جشنهای نیمه شعبان مسجد آیت الله انجلی تبریز منتشر شد، مورد

بحث قرار داده و مقاله‌ای تحت عنوان «بررسی مقایسه‌ای و تطبیقی بین حضرت مهدی و امام حسین علیه السلام» تقدیم ستاد بزرگداشت نیمه شعبان نمودیم، و این مطلب را از چهارده نقطه نظر بررسی نموده و به دلدادگان خاندان پیامبر تقدیم نمودیم.

اکنون که حدود شش ماه از آن جریان می‌گذرد ستاد محترم نامبرده، همان جوانان عزیز و غیور، دلباختگان حضرت امام حسین و حضرت مهدی موعود خواستند که مقاله را به صورت کتابی مستقل چاپ کرده و تسل جوان شیعه و بلکه عموم برادران و خواهران مسلمان را با این بحث شیرین و پرنکته آشنا سازند.

ضمناً درخواست کردند که اگر بناست تجدید نظری شود یا نکات و مطالبی ضمیمه گردد، به سرعت انجام شود.

این جانب به خاطر اهمیت موضوع و نیز علاقه دیرینه‌ام به آن عزیزان، آن را بار دیگر مطالعه کرده و مواردی را تصحیح، و ضمناً نکاتی را بر مطالب آن افزودم و اینک کتاب، مشتمل بر هفده فصل می‌باشد که تقدیم حضور منتظران حضرت مهدی و دلباختگان امام حسین صلوات الله علیهما می‌شود.

امید است که این نوشتار، مقبول نظر کیمیا اثر خادمان و پیروان و دلدادگان آن دو امام معصوم سلام الله علیهما واقع گردد و به دعای خیر آنان از مشکلات دنیا و عذاب آخرت رهایی یابیم.

وصلی الله علی مظاهر رحمته و انواره فی عباده و بلاده محمد و عترته الطاهرين المعصومين.

قم - حوزه علمیه قم - علی کریمی جهرمی

۵ صفر ۱۴۲۳

بسم الله الرحمن الرحيم

امامان معصوم حلقه‌های زنجیره‌ی امامت و ولایتند و همگی در این خصیصه با هم اشتراک دارند و هدف واحد مشترکی را دنبال می‌نمایند و پیوند و اتصال آنان الهی و آسمانی است و از این نقطه نظر، بستگی و پیوستگی آنان با هم یکنواخت و یکسان است با این حال در میان بعضی از آن انوار طیبیه الهی ارتباط و پیوند و بستگی ویژه‌ای است که مصداق بارز و شاخص آن حضرت سیدالشهداء حسین بن علی صلوات الله علیه و حضرت

بقیه الله مهدی آل محمد صلوات الله علیه و علی آبائه می باشند. مطالعه آیات قرآنی و روایات شریفه خاندان وحی و نیز ادعیه و زیارت‌های مأثوره، انسان را بدین نقطه می‌رساند که این دو نور درخشان عالم وجود و این دو خورشید آسمان عصمت و امامت و ولایت خصوصیتی با هم دارند و بستگی و اتصالی میان آن دو حجت الهی است که از میان همگان ممتازند.

ما در این نوشته، این مطلب ارزشمند را از رهگذر قرآن کریم و اخبار اهل بیت علیهم السلام و ادعیه و زیارت دنبال می‌کنیم و در نهایت می‌بینیم که آن دو نور پاک از عالم ارواح و اشباح تا عالم ظهور و شهود، با هم بوده و شخصیت هر یک در چهره دیگری تجسم پیدا می‌کند، از حسین علیه السلام به مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه می‌رسیم و از مهدی منتظر به امام حسین منتقل شده و دست می‌یابیم. امید است خداوند بزرگ ما را پیرو راه حسین و مهدی علیهما السلام قرار داده و ما را در جهان آخرت با آنان محشور فرماید.

۱- حسین و مهدی علیهما السلام کنار هم در قرآن

ارتباط بسیار قوی و شدید میان حضرت سیدالشهدا علیه السلام و حضرت ولی عصر مهدی موعود ارواحنا فداه از مطالبی است که در قرآن کریم آمده و خداوند آنرا در کتاب آسمانی و جاوید خود تذکر داده و یادآوری فرموده است چنانکه می‌فرماید:

و من قتل مظلوماً فقد جعلنا لولیه سلطاناً فلا یسرف فی القتل انه کان منصوراً (۱)

و آن کسی که مظلوم، کشته شد برای ولّیش سلطه و حق قصاص قرار دادیم پس در قتل اسراف نکند چرا که او مورد حمایت است.

بدون تردید مصداق بارز و نمونه کامل «من قتل مظلوماً» (یعنی مقتولی که مظلومانه به شهادت رسید و ستمگران از خدا بی خبر او را از روی ظلم و جور و تعدّی به قتل رسانیدند) ریحانه و گل خوشبوی پیامبر، حضرت حسین بن علی علیه الصلاة والسلام است چنانکه در موارد متعدّد، از آن بزرگوار با همین عنوان یاد شده است.

و مصداق بارز ولیّ (دم) و مطالبه کننده خون مبارک حضرت حسین بن علی علیه السلام، فرزند آن حضرت یعنی حضرت بقیه الله فی الارضین امام زمان علیه السلام است.

بنابراین سلطه و سلطنتی را خداوند بزرگ برای او قرار داده و این حق را برای او مقرر فرموده که در وقت ظهور، به دادخواهی برخیزد و از ولایت خود نسبت به خون پاک جدّ بزرگوارش استفاده فرموده و کشنده یا کشتندگان آن امام معصوم و آن ولیّ بزرگ پروردگار را در برابر آن جنایت بزرگ یعنی کشتن بهترین خلق خدا، بکشد و به قتل برساند.

۱۴

مؤید این معنی و توجیه، آن است که در این آیه کریمه/از

حضرت مهدی موعود، تعبیر به (منصور) شده یعنی کسیکه مورد نصرت، یاری و حمایت است. و در دعای ندبه می‌خوانیم: «این المنصور علی من اعتدی علیه و افتری» کجاست آن آقائی که علیه ظالمان و مفتریانش مورد نصرت و حمایت است. و روشن است که مقصود از این منصور، حضرت ولی عصر امام زمان ارواحنا له الفداء می‌باشد.

خوشبختانه این معنی و تطبیق آیه کریمه بر دو پیشوای بزرگ جهانی، حضرت حسین بن علی علیهما السلام و حضرت حجة بن الحسن عجل الله تعالی فرجه الشریف در روایات متعدد وارد شده است. جابر از حضرت ابی جعفر امام باقر علیهما السلام نقل کرده که فرمود: این آیه: «و من قتل مظلوما فقد جعلنا لولیه سلطانا فلا یسرف فی القتل انه کان منصورا» درباره امام حسین علیهما السلام نازل شده و نهی از اسراف در قتل مربوط به قاتل حسین است و منصور و یاری شده، حسین علیهما السلام می‌باشد. (۱)

سلام بن مستنیر گوید: حضرت ابی جعفر علیهما السلام راجع به آیه «و من قتل مظلوما» فرمود: او حسین بن علی علیهما السلام است که مظلوم کشته شد و ما اولیاء اویم، و قائم ما چون قیام کند، در طلب انتقام خون حسین برآید، پس می‌کشد تا جایی که گفته می‌شود اسراف در قتل کرده است. فرمود: مقتول، حسین علیهما السلام و ولی او قائم است و اسراف در قتل این است که غیر قاتل او کشته شود و او منصور است زیرا از دنیا نمی‌گذرد تا اینکه یاری شود به مردی از خاندان

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله که زمین را پر از قسط و عدل کند همچنانکه پُر از جور و ظلم شده باشد. (۱)

بلکه در روایتی صدر همین آیه را نیز بر امام حسین علیه السلام تطبیق فرموده‌اند و صدر آیه این است: «ولا تقتلوا النفس التي حرم الله الا بالحق» یعنی نکشید آن جانی را که خداوند آن را حرام کرده و محترم شمرده مگر به حق.

معلى بن خنيس گوید: شنیدم از امام صادق علیه السلام که فرمود: از قتل نفسی که خداوند آن را حرام فرموده، قتل حسین در میان اهل بیت اوست. (۲)

این گونه اخبار نه تنها از طریق شیعه وارد شده که از طریق اهل سنت نیز نقل شده است چنانکه قندوزی مصری می‌گوید: از امام علی الرضا فرزند موسی الکاظم (رضی الله عنهما) رسیده که آن حضرت فرمود: آیه «ومن قتل مظلوماً نزل فی الحسین و المهدی» (۳) یعنی این آیه در باره حسین و مهدی (صلوات الله علیهما) نازل شده است. در اینجا دو مطلب مهم و قابل توجه است که اذهان اهل دقت و صاحب نظران را بدان جلب می‌کنیم:

۱- هر چند در مواردی از آیه کریمه، اختلاف و دوگانگی در تفسیر هست مثلاً در فاعل «لایسرف» اختلاف است که آیا مقصود، این است که قاتل اسراف نکند یا اینکه ولی که منتقم

۲- تفسیر عیاشی، ج ۳، ص ۲۹۰.

۱- تفسیر عیاشی، ج ۲، ص ۲۹۰.

۳- تنایع المودة، ص ۵۱۰.

است اسراف نکند که البته هر یک از دو احتمال هم توجیه دارد. و نیز در جمله «انه کان منصوراً» دو وجه است یکی اینکه یعنی امام حسین علیه السلام مورد حمایت و نصرت الهی قرار گرفته است و دیگر اینکه ولی و منتقم، مورد حمایت و نصرت است و این دو برداشت نیز هر کدام در جای خود توجیه صحیح دارد و در نتیجه به اعتبار همین دو رشته اختلاف، آیه را می‌توان به چهارگونه معنی کرد.

ولی آنچه که مسلم است و بکلی تردید در آن راه نیافته، انطباق «مقتول ظلماً» با حضرت حسین علیه السلام و انطباق ولی او، بر حضرت ولی عصر مهدی آل محمد علیه السلام است.

۲- ما مکرر تعبیر به تطبیق و انطباق کردیم ولی در برخی از این روایات و از جمله در روایت جابر و نیز روایت قندوزی تعبیر به «نزل» شده که ظاهر این تعبیر آن است که آیه رسماً در این رابطه نازل شده است نه اینکه جریان مورد بحث، یکی از مصادیق باشد، بلکه با عنایت به خصوص همین موضوع، آیه از طرف خدا آمده نهایت اینکه بشود موارد دیگر را با آن منطبق ساخت و آیه را با آن موارد تطبیق کرد.

بالاخره با ملاحظه مجموع روایاتی که در این باب وارد است این آیه کریمه یا به طور خصوصی و ویژه برای امام حسین و حضرت مهدی موعود نازل شده و چشم‌انداز از آیه، آن دو بزرگوار می‌باشند، و یا اینکه اولین و بزرگترین مصداق آن، امام حسین و حضرت مهدی می‌باشند هر چند مصادیق دیگر نیز پیدا

کند و بر سایر موارد نیز منطبق گردد.

در پرتو این بیان، روشن می‌گردد که رابطه میان آن دو حجت بالغه الهی از نوع روابط دیگر ممتاز بوده و پیوند معنوی و آسمانی میان آن دو، پیوندی الهی است که خلل و تشبیه‌ای در آن، راه ندارد.

خلل‌پذیر بود هر بنا که می‌بینی

مگر بنای محبت که خالی از خلل است

و سند محکم این ترابط و این شدت اتصال و یگانگی، قرآن کریم است.

۲- دعای روز ولادت امام حسین و یاد از مهدی علیهما السلام

در توقیع مبارک حضرت امام حسن عسکری علیه السلام، برای قاسم بن علاء همدانی آمده که در روز ولادت حضرت حسین علیه السلام این دعا را بخوان: «اللهم انى اسئلك بحق المولود فى هذا اليوم الموعود بشهادته قبل استهلاله و ولادته بكته السماء و من فيها و الارض و من عليها... المعوض من قتله ان الائمة من نسله و الشفاء فى تربته و الفوز معه فى اوبته و الاوصياء من عترته بعد قائمهم و غيبته».

خداوندا! من تو را به مقام مولود این روز می‌خوانم، او که پیش از چشم باز کردنش به دنیا و قبل از آنکه تولد یابد، وعده و خبر شهادتش داده شد، آسمان و هر کس در آن بود و زمین و هر کس بر روی آن بود بر او گریه کرد او که در عوض شهادتش ائمه از نسل او شدند و شفا در تربت او قرار داده شد و فوز و رستگاری با او در روز رجوع و بازگشت او و اوصیاء از خاندان وی بعد از

قائم آنان و سپری شدن غیبت او می باشد.

بنگرمیم که در روز ولادت امام حسین علیه السلام از بازگشت آنحضرت و اوصیاء گرامیشان سخن به میان آمده و تصریح می شود که این جریانات بعد از سپری شدن ایام غیبت حضرت ولی عصر حجة بن الحسن علیه السلام است، رجوع ائمه طاهرین به دنیا و رفاه و دلخوشی آنان روزی است که دوران غیبت حضرت ولی عصر مهدی آل محمد سپری شود بلکه از کلمه «بعد قائمهم» می توان استفاده کرد که آمدن ائمه بزرگوار و اهل بیت عصمت و طهارت بعد از سپری شدن ایام غیبت و نیز حضور حضرت بقية الله است.

بله اگر کلمه «و غیبت» عطف بر «قائمهم» باشد مقصود این است که رجوع و بازگشت آن بزرگواران بعد از انقضاء و سپری شدن ایام غیبت ولی الله الاعظم است ولی چون آن حضرت ظهور فرماید زمینه برای آمدن آن انوار طیبه، فراهم خواهد گردید و آنان نیز بعد از آن خواهند آمد.

البته از بعضی اخبار رجعت^(۱) استفاده می شود که آمدن آن انوار طیبه بعد از انقضاء ایام غیبت و نیز سپری شدن دوران حکومت و فرمانفرمایی آن ولی دوران و صاحب العصر و الزمان است.

ممکن است گفته شود: آنان در ایام ظهور ولی عصر برای

مشاهده عزت اولیاء الله می آیند در حالی که سرپرستی و دخل و تصرف در امور، به دست ولی امر است ولی بعد از آنحضرت به طور مستقل امور به دست آنان اداره و تنظیم می گردد.

در هر حال آنچه مسلم است این است که علاقمندان و دلدادگان حضرت امام حسین علیه السلام در روز ولادت سراسر سعادت آن حضرت به تعلیم امام معصوم، حضرت امام حسن عسکری علیه السلام به یاد حضرت قائم بوده و از آن وجود مبارک و ایام غیبت او و سپری شدن آن دوران پر از محنت و رنج، سخن می گویند و یاد حسین صلوات الله علیه را با یاد فرزندش مهدی منتظر عجل الله تعالی فرجه قرین هم آورده و گرامی می دارند.

۳- امام حسین و سخن از مهدی منتقم

روایات راجع به حضرت ولی عصر و جریانات ایام غیبت رنج‌بار آن حضرت و دوران ظهور سراسر نور و سرورش بسیار است در این میان، روایات و خبرهای غیبی متعددی مربوط به حضرت سیدالشهداء حسین بن علی علیه السلام می شود که ما به برخی از آنها بسنده می کنیم:

شیخ صدوق اعلی الله مقامه با سلسله سند نقل کرده که امام

حسین علیه السلام فرمود: «فی التاسع من ولدی سنة من یوسف و سنة من موسی بن عمران علیه السلام و هو

قائمنا اهل البیت یصلح الله تبارک و تعالی امره فی لیلۃ واحدة»^(۱)

در نهمین فرزند من - مهدی - سنتی از یوسف است و سنتی از موسی بن عمران (ع) و او قائم ما اهل بیت می باشد، خداوند، کار او را در ظرف یکشب اصلاح خواهد فرمود.

حضرت سیدالشهداء در این روایت شریفه از چهار موضوع راجع به امام زمان، سخن می گویند:

۱- اینکه در او سنتی از یوسف است، و مقصود آنست که خداوند یوسف را مستور داشته بود به طوری که او را می دیدند ولی نمی شناختند که او یوسف و فرزند حضرت یعقوب پیغمبر است، امام زمان نیز چنین است.

۲- در او سنتی از حضرت موسی است، ولادت حضرت موسی مخفی صورت گرفت و بعد هم مدتی از قوم خود غایب گردید، ولادت امام زمان علیه السلام نیز مخفیانه واقع شد و مدتی مدید از مردم، غائب بوده و خواهد بود.

۳- او قائم ما اهل بیت است. گویا به نوعی مفاخره می کنند که قائمی که در میان آل محمد پرورش می یابد و ظهور می کند نهمین فرزند من است.

۴- خداوند، امر او را در یک شب اصلاح می کند که ممکن است مقصود این باشد که بعد از طول مدت غیبت و گذشت سالیان محنت و مهجوری، خداوند، ناگهان در یک شب اراده ظهور آن حضرت را خواهد نمود و با همان یک شب کار او را اصلاح و روبراه خواهد فرمود.

و ممکن است مقصود این باشد که چون ظهور کند، استیلای او

بر جهان و قلع و قمع کردن دشمنان و بدخواهان به درازا نمی‌کشید و زمان زیادی نمی‌برد بلکه یکشنبه کار او را اصلاح کرده و همه را در برابر او تسلیم و مطیع و منتقاد خواهد فرمود. (۱)

و همو نقل فرموده که عبدالرحمن بن سلیط گوید: که حسین بن علی ابن ابی طالب علیه السلام فرمود:

«منا اثنا عشر مهدياً اولهم اميرالمؤمنين علي بن ابی طالب و آخرهم التاسع من ولدي، و هو الامام القائم بالحق يحيى الله به الارض بعد موتها و يظهر به دين الحق علي الدين كله و لو كره المشركون له غيبة يرتد فيها اقوام و يثبت فيها علي الدين آخرون فيؤذون و يقال لهم (متى هذا الوعدان كنتم صادقين) اما ان الصابر في غيبته علي الاذى و التكذيب بمنزلة المجاهد بالسيف بين يدي رسول الله صلى الله عليه و آله و سلم» (۲)

از ما خانواده دوازده نفر مهدی و هدایت یافته است که اولین آنان امیرالمؤمنین علی ابن ابی طالب و آخرین آنها نهمین نفر از فرزندان من می‌باشند و اوست امامی که قیام به حق می‌کند خداوند، زمین را به وجود او زنده می‌سازد پس از آنکه مرده بود و به وسیله او دین حق را بر همه ادیان، غالب و پیروز می‌گرداند هر چند که مشرکان خوش نداشته باشند، برای او غیبتی است که مردمانی در آن از دین بر می‌گردند و گروه‌هایی هم در همان شرایط غیبت بر دین خود ثابت می‌مانند و آنان مورد آزار و اذیت

۱- احتمال دوم هر چند در بدو امر به نظر بهتر می‌رسد ولی بنا بر روایاتی که می‌گویند ۱۸ ماه شمشیر خود را بردوش نهاده مبارزه می‌کند منافعی است.

۲- کمال الدین، ص ۳۱۷.

قرار می‌گیرند و بدانها گفته می‌شود پس این وعده ظهور، چه زمانی است اگر شما راست می‌گوئید؟ آگاه باشید کسی که در غیبت او بر ادیتها و تکذیب دیگران صبر کند به منزله کسی است که با شمشیر، پیش روی رسول الله صلی الله علیه و آله و به حمایت از آن حضرت بجنگد.

این کلام شریف حضرت امام حسین علیه السلام در باره فرزند گرانقدرش حضرت مهدی علیه السلام نکات بسیار مهم و جالب و شنیدنی را به ما می‌فهماند.

اولاً یادآور می‌شود که ذوات مقدسه‌ای که مشمول نور هدایت الهی هستند دوازده نفرند و آنان مشخص‌اند و آغازگرشان حضرت امیرالمومنین علیه السلام و خاتم آنان آن کسی است که در طبقه نهمین نسل حضرتش قرار دارد، و قائمی که از آل پیغمبر به گوشها خورده، اوست. ثانیاً زمین که بر اثر بدیها و فساد و شرارتها مرده است، به یمن وجود او زنده و آباد میگردد. و دین حق در پرتو وجود نازنین او بر همه ادیان، پیروز می‌گردد و علی‌رغم خواسته مشرکان، دین اسلام، حاکم خواهد شد.

آنگاه از غیبت امام زمان سخن می‌گویند و اینکه غیبتی چنان طولانی دارد که گروه‌هایی بر اثر دوری از آن حضرت دچار انحراف و ارتداد گردیده و از دین خدا خارج می‌شوند و در همین حال، مردمی نیز ثابت قدم می‌مانند ولی مورد ادیت و سرزنش منحرفین واقع می‌شوند که پس آن امامتان کجاست؟ اینها همه اخبارات غیبی است که حضرت امام حسین در مورد مهدی

موعود داده‌اند.

در پایان متذکر اجر و ثواب و پاداش انسانهای پاک و اهل ولایت و دلدادگان امام زمان می‌شوند که تحمل آن آزارها و زخم زبانها می‌کنند و کمترین ضعف و فتوری در ارکان ایمانشان به وجود نمی‌آید.

طبق فرموده آن بزرگوار اجر و پاداش اینها اجر و پاداش کسی است که به همراه پیامبر به جنگ رفته و در اردوی آنحضرت است و جلو روی آن بزرگوار، برای پیروزی اسلام، شمشیر می‌زند.

۴- اعطاء لقب قائم در روز عاشورا

یکی از القاب عالی و شکوهمند حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه لقب قائم است این لقب از القاب خاصه است که ویژه آن حضرت بوده و بر دیگر امامان معصوم علیهم السلام اطلاق نمی‌شود و نیز لقبی است که دارای رمز و راز مخصوص می‌باشد و یادآور صحنه‌های حیرت‌انگیز و روزهای شکوهمند و شگفت‌آوری است.

در روایاتی تصریح شده که مبدأ پیدایش این لقب افتخار آفرین، مصادف با روز عاشورا بوده است و در روز شهادت سالار شهیدان و پیشوای احرار و آزادگان جهان، حضرت حسین بن علی علیهما السلام، امام زمان، از سوی ذات لایزال الهی به این لقب مقدس و پرافتخار نایل و سرافراز گردید.

طبری از علمای امامیه در قرن چهارم هجری، نقل می‌کند که ابو حمزه ثمالی می‌گوید: به حضرت امام محمد باقر علیه السلام عرض کردم: ای زاده رسول الله! چگونه علی علیه السلام (امیرالمؤمنین) نامیده شد و حال آنکه هیچ کس پیش از او به این اسم نامیده نشده و بعد از او هم روا نیست احدی را بدین نام بخوانند؟ حضرت فرمود: «لأنه مبرة العلم یمتار منه ولا یمتار من احد سواه». زیرا او منبع و کانون علم بود از او اخذ علم می‌شد و از غیر او اخذ نمی‌شد...

عرض کردم: ای زاده پیامبر! آیا شما همه قائم به حق نیستید و حق را به پا نمی‌دارید؟ پس چرا تنها ولی عصر را قائم می‌خوانند؟ فرمود: لما قتل جدی الحسین ضجت الملائكة بالبكاء والنحيب و قالوا الهنا اتصفح عن قتل صفوتک و ابن صفوتک و خیرتک من خلقک؟ چون جدم حسین علیه السلام کشته شد، فرشتگان صدا را به گریه و ناله بلند نموده عرض کردند: یا خدایا از کسانی که برگزیده تو و فرزند برگزیده تو، ارزشمندترین و بهترین خلق تو را کشتند در می‌گذری؟!!

«فاوحی الله اليهم قروا ملائکتی فوعزتی و جلالی لانتقم منهم و لو بعد حین» خداوند، به آنان وحی فرستاد که ای فرشتگان من آرام بگیرید سوگند به عزت و جلال خودم که قطعاً از آنان انتقام خواهم گرفت هر چند بعد از مدتی باشد.

«ثم كشف لهم عن الأئمة من ولد الحسين فسرت الملائكة بذلك و رأوا اقدم قائما يصلي فقال سبحانه: بهذا القائم انتقم منهم». آنگاه پرده از جلو دیدگان آنان کنار زد و امامان از فرزندان امام حسین علیه السلام را یکی پس از دیگری به آنان نشان داد. فرشتگان از این منظره، مسرور و شادمان گردیدند و دیدند که

یکی از آن بزرگواران ایستاده مشغول نماز است. خداوند فرمود: با این قائم یعنی شخص ایستاده، از آنان - قاتلان حسین علیه السلام - انتقام خواهم گرفت (۱).

و نیز شیخ طوسی اعلی الله مقامه نقل کرده که محمد بن حمران می‌گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: چون جریان شهادت امام حسین علیه السلام واقع شد، فرشتگان به خدا نالیدند و خروش برآورده و به خداوند متعال، عرض کردند: «یا ربّ یفعل هذا بالحسین صغیرک وابن صغیرک وابن نیک؟» بار خدایا آیا با حسین که انتخاب شده تو و فرزند پیامبر تو ست اینچنین رفتار شود؟

«فاقام الله له ظل القائم علیه السلام و قال: بهذا انتقم له من ظالمیه» (۲) خداوند شبح و سایه قائم را در برابر آنان در حالت ایستاده مجسم کرد و فرمود: با این - قائم - از ستم‌کنندگان به حسین انتقام خواهد گرفت.

اکنون با ملاحظه این دو روایت، شدت ارتباط و پیوند محکم و پایدار میان حضرت امام حسین و حضرت ولی عصر را بنگرید. آری لقب مقدس قائم در روز شهادت حسین و به برکت امام حسین علیه السلام به آن حضرت اعطا شد و در رابطه با شهادت امام حسین علیه السلام، مهدی علیه السلام قائم آل محمد گردید.

۱- دلائل الامامة، ص ۲۳۹.

۲- امالی، طبع قدیم، ص ۲۶۷، طبع جدید، ج ۲، ص ۳۳.

۵- روز عاشورا به یاد مهدی علیه السلام

برای روز عاشورا، که مهمترین موسم غم و اندوه آل محمد علیهم السلام است آداب ویژه‌ای است که در کلمات علمای بزرگوار شیعه ذکر شده یکی از آن آداب مخصوص این است که محدث قمی رحمه الله علیه می‌نویسد: شیعیان یکدیگر را در مصیبت آن حضرت با این عبارت، تعزیت گویند: «اعظم الله اجورنا و اجورکم بمصابنا بالحسین علیه السلام وجعلنا و ایاکم من الطالبین بناره مع ولیه الامام المهدی من آل محمد علیهم السلام»^(۱) یعنی خداوند اجر ما و شما را در مصیبت حسین علیه السلام بزرگ گرداند و ما و شما را از کسانی قرار دهد که به همراه ولی امام حسین، امام مهدی از آل محمد علیهم السلام طلب خون آن حضرت کرده و به خونخواهی او برخیزیم.

قابل توجه است که عبارت مرحوم محدث قمی اعلی الله مقامه در اعمال و آداب روز عاشورا چه در کتاب فیض العلام و چه در مفاتیح، ظاهر در این است که آن محدث بزرگوار، خود استحساناً و اعتباراً این مطلب را ذکر کرده‌اند.

و لیکن در مفاتیح در باب زیارت عاشورا روایت مفصلی را از مصباح شیخ طوسی نقل می‌کنند که امام باقر علیه السلام دستور دادند، مردم اینچنین به هم تعزیت بگویند و روایت این است:

صالح بن عقبه از پدرش نقل کرده که حضرت امام محمد باقر علیه السلام فرمود: هر که زیارت کند حسین بن علی علیه السلام را در

روز دهم محرم تا آنکه نزد قبر آن حضرت گریان شود، خدا را در روز قیامت ملاقات کند با ثواب دو هزار حج و دو هزار عمره و دو هزار جهاد که ثواب آنها مثل ثواب کسی باشد که در خدمت رسول خدا صلی الله علیه و آله و ائمه طاهرين علیهم السلام حج و عمره و جهاد کرده باشد.

راوی گفت عرض کردم: فدایت شوم چه ثواب است از برای کسی که در شهرهای دور باشد و ممکن نباشد که در مثل این روز به سوی قبر آن حضرت رود؟

فرمود: هرگاه چنین باشد به سوی صحرا بیرون رود یا بر بام بلندی در خانه خود بالا رود و اشاره کند به سوی آن حضرت به سلام، و جدیت در نفرین برقاتلان وی نموده و بعد از آن دو رکعت نماز کند و این کار را در اوایل روز انجام دهد و خود بگیرد بر امام حسین و کسانی را که در خانه‌اش هستند نیز به گریه بر آن حضرت وا دارد و یکدیگر را به اینکه در شهادت امام حسین علیه السلام، مصیبت زده شده‌اند تعزیت بگویند و هرگاه چنین کنند، همه آن ثوابها را برای آنان ضامنم. گفتم: فدای تو شوم ضامن و کفیل می‌شوی برای آنان این ثوابها را؟ فرمود: بلی من ضامن و کفیلم برای کسیکه این عمل را بجا آورد.

گفتم: چگونه یکدیگر را تعزیت گویند؟

فرمود: بگویند: «اعظم الله اجورنا بمصابنا بالحسين عليه السلام وجعلنا و اياكم من الطالبين بشارة»

مع وليه الامام المهدي من آل محمد عليهم السلام»

بنا بر این هر کسی از شیعیان اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام در

روز عاشورا در عین غم، اندوه و مصیبت، از خدای تعالی درخواست می‌کند که جزء همراهان مهدی موعود در روز ظهور باشد تا در رکاب آن امام برحق، برای انتقام خون پاک حضرت امام حسین علیه السلام که در سرزمین کربلا ریخته شد، قیام کند و طاغیان بنی‌امیه و آل زیاد و آل مروان را به کیفر آن جنایت بزرگ و عظیمی که در کربلا مرتکب شدند و حجت بالغه الهی و امام مفترض الطاعه و جگر گوشه رسول خدا و فرزند علی و زهرا را با آن وضع رقت‌بار به قتل رساندند، برساند.

در حقیقت، روز عاشورا آمیخته از غم و شادی و نگرانی و امید است یکجای دل و جان شیعه در آن روز، از غم شهادت جانگداز امام حسین علیه السلام در التهاب و سوزش است و یکجای آن به امید قیام مهدی موعود عجل‌الله تعالی فرجه الشریف و آرزوی فرا رسیدن روز انتقام و همراه بودن با ولی عصر ارواحنا فداه، خنک و آرام می‌باشد.

قابل توجه است که در این فراز تسلیت و تعزیت، علاوه بر آن که از آمدن امام زمان و خونخواهی امام حسین علیه السلام سخن به میان آمده و آرزوی همراه بودن و تشریف در رکاب آن بزرگوار و همکاری در انتقام از قاتلان آن سرور ابرار را می‌کنیم، این نکته نیز یادآور شده که امام مهدی، ولی امام حسین است و طبیعی است این ولی دم برای احقاق حق و خونخواهی مقتول بی‌گناه، بپا خیزد و در حقیقت این جمله، نظر به آیه کریمه قرآنی دارد که در آغاز این بحثها ذکر گردیده و شرح داده شد.

۶- نام و یاد مهدی موعود در زیارت عاشورا

یکی از فقرات زیارت عاشورای حضرت امام حسین علیه السلام این جمله مبارکه است: «و اسئله ان یبلغنی المقام المحمود لکم عندالله و ان یرزقنی طلب تارکم مع امام هدی ظاهر ناطق بالحق منکم».

و من از خداوند درخواست می‌کنم که مرا به مقام شایسته و ستوده‌ای که برای شما در نزد پروردگار است برساند و مرا نصیب کند که در رکاب امام هدایت از خاندان شما که ظهور کرده و به حق نطق می‌کند - حضرت مهدی موعود علیه السلام - خونخواهی شما نموده و انتقام خون بناحق ریخته شما را بگیرم.

آری در زیارت مخصوص امام حسین در روز عاشورا و نیز هر فصل دیگری که این زیارت شریف خوانده شود و در ضمن توسل به حضرت سیدالشهداء علیه السلام شخص زائر و متوسل با جهانی درد و غم و سوز و گداز از خدای قاضی الحاجات درخواست می‌کند که او را موفق بدارد تا در معیت و همراهی حضرت بقیة الله الاعظم امام زمان ارواحنافداه و در رکاب پرافتخار آن پیشوای جهانی بیاید و انتقام خون پاک امام حسین علیه السلام را از جنایتکاران بنی‌امیه بگیرد.

۳۰

شگفت‌انگیز است که هم خود روز عاشورا و هم زیارت عاشورا یادآور ارتباط بسیار قوی و نیرومند این دو حجت بزرگ الهی‌اند. برنامه عاشورا و زیارت عاشورا دلدادگان امام حسین علیه السلام را به امام زمان متصل ساخته و پیوند می‌دهند و انسانها از

مسیر عاشورا و زیارت جانسوز امام حسین علیه السلام و در عین سوگ و عزا و توسل به آن حضرت به سوی امام عصر و بقیة الله فی الارضین راه می یابند.

۷- شب مهدی به یاد حسین علیه السلام

از جمله شبهای با عظمت که دلها به آن بسته شده و امیدها متوجه آن است، شب پرافتخار نیمه شعبان است شبی که قطب دائرة امکان، امام مؤمنان و یاور مستضعفان جهان، در آن شب، پایه دائرة وجود می گذارند. آن شب، شب ولادت مصلح جهانی و انسان کامل آسمانی و حجت الهی است.

آن شب بزرگ و گرانقدر بر اثر موقعیت خاصی که دارد دارای اعمال و برنامه هایی است که یکی از آنها احیاء آن لیلۃ مبارکه به عبادت و نیایش و بندگی ذات اقدس الهی است.

و از برنامه های آن شب مسعود و مبارک، زیارت حضرت سیدالشهداء حسین علیه الصلاة والسلام است. بلکه زیارتی، مخصوص آن لیلۃ مبارکه وارد شده است.

اکنون ممکن است در ذهن، تداعی شود که شب نیمه شعبان، شب ولادت امام زمان است مناسب آن شب، زیارت خود حجة بن الحسن و یا پدر و مادر آن بزرگوار است، زیارت امام حسین علیه السلام چه مناسبتی دارد؟

و لیکن می توان در پاسخ این سؤال و رفع استعجاب از این مطلب گفت، چون امام حسین علیه السلام جد بزرگ مهدی آخرالزمان

است، از اینرو با خواندن زیارت امام حسین، ولادت فرزند زاده و نواده مکرم آن حضرت را به وی تبریک می‌گوییم.

ولی این جواب، کاملاً قانع‌کننده نیست زیرا در این صورت، زیارت حضرت امام حسن عسکری علیه السلام مناسب‌تر بود زیرا او پدر بلاواسطه امام زمان حجة بن الحسن است و حضرت امام حسین پدر بلاواسطه امام زمان به شمار می‌رود.

و اگر گفته شود زیارت امام حسین در آن شب بدان جهت مستحب است که آنحضرت، پدر بزرگ است بنابراین زیارت او، زیارت سایر امامان مانند امام حسن عسکری نیز خواهد بود.

این مطلب نیز قابل جواب و دفع است زیرا بنابراین، مناسبتر، زیارت حضرت امیرالمومنین و یا جد دیگرش رسول اکرم، پیامبر خاتم صلی الله علیه و آله بود که جد اعلا و پدر ائمه طاهرین می‌باشند. بنابراین، مطلب، فوق اینها و مهمتر از اینهاست.

آری زیارت امام حسین علیه السلام در این شب مسعود و مبارک پرده از روی اسراری بر می‌دارد و روابط مخصوص و ارتباط بهم گره خورده میان آن دو نور پاک الهی را آشکار می‌سازد، این زیارت حاکی از رابطه مخصوص قیام کربلا و نهضت خونین امام حسین علیه السلام با قیام جانانه حضرت ولی عصر در آخرالزمان است.

در این قیام و حرکت، پیشوای بزرگ انسانها و رهبر حرکت آسمانی کربلا، به دست اشرار امت به خون کشیده شد و یاران باوفایش نیز پیش چشمان او نقش خاک گردیدند و همه می‌دانیم

کسی از فرزندان حسین علیه السلام موفق نشد که خونخواهی این شهید آسمانی و یاران او را بکند و گویا زمین و زمان، منتظر صاحب این شب‌اند که با افتخار الهی خود بیاید و خون‌ستانی کند و از آن نابکاران از خدا بیخبر انتقام بگیرد.

و در حقیقت زیارت امام حسین در شب نیمه شعبان، تبریک شادباشی به امام حسین علیه السلام است و بشارت و مژده‌ای به مقتول شهید که ای شهید فضیلت و ای مقتول بی‌گناه و مظلوم! مژده که منتقم آمد و تبریک و بشارت که ولی دم پا به جهان گذاشت و انتقام خون پاک تو را خواهد گرفت.

آری شب مهدی شب امام حسین نیز هست و از اینرو حسین را در شب مهدی زیارت می‌کنیم. صلوات الله علیها

۸- مهدی موعود، سوگوار دائمی حسین علیه السلام

از جمله زیارات شریفه، زیارت ناحیه مقدسه است که منسوب به حضرت بقیه الله مهدی آل محمد صلوات الله و سلام علیه می‌باشد. (۱)

یکی از فقرات زیارت مزبور، این جمله است: «ولئن اخرجتني الدهور وعاقني عن نصرک المقدور لاندبن علیک صباحاً و مساءً ولا یکن علیک بدل الدموع دماً». اگر روزگار مرا به تاخیر انداخت و از یاری و نصرت تو در روز عاشورا باز

۱- برای اطمینان به سند دعا به شرح زیارت ناحیه، اثر نگارنده، بخش اول از ص ۴ تا ۷

داشت، هر آینه من صبح و شام بر تو ندبه می‌کنم و به جای قطرات اشک، بر تو خون گریه می‌کنم.

این جمله، حاصل بزرگترین پیام محبت و دلبستگی و ارتباط دل و جان گوینده با مخاطب می‌باشد و از جهاتی در خور توجه و تأمل کامل است.

۱- در آغاز، از اینکه بر اثر قضاء محتوم الهی از نظر زمانی در عصر امام حسین علیه السلام نبوده و روی جریان طبیعی می‌بایست چند نسل بگذرد، تا نوبت به او برسد و قدم به عرصه وجود بگذارد، اظهار تألم و تأثر می‌نماید و گویا آرزو می‌کند که ای کاش جزء طبقات قبل و نسل پیشین خاندان پیغمبر بود و به هنگام وقوع جریان دلسوز کربلا جزء نسل موجود به شمار می‌رفت و امکان حضور در صحنه خونین و عرصه نبرد کربلا برایش بود تا به یاری جد بزرگوار خود قیام کرده و با جان شریف خود رفع بلا از جان مبارک آن حضرت می‌نمود و حتی به مقام شهادت می‌رسید.

۲- به جبران این عدم امکان حضور، و نبودن قهری - و نه اختیاری - در صحنه کربلا و روز عاشورا برای خود برنامه‌ای قرار داده که با تأکید تمام از آن، اسم برده و بیان می‌کند و آن ندبه و گریه‌های بلند بر امام حسین آنهم در هر صبح و شام و به صورت مستمر و به عنوان یک عمل همیشگی و قطع ناشدنی می‌باشد.

اولاً خود گریه به صورت گریه‌های معمولی نیست بلکه به

صورت ندبه و زاری و گریه‌های دردمندانه و بلند بلند است،
و ثانیاً علی‌رغم نوع داغداران که اگر صبح پر عزیز از دست
رفته خود گریه کردند دیگر عصر و شب گریه نمی‌کنند، آن
بزرگوار، هم صبح گریه می‌کند و هم هنگام عصر و شب.
و ثالثاً برخلاف دیگران که یکی دو سه روز سوگواری نموده و
بعد دیگر رها می‌کنند و اگر احیاناً یک روز تحت تاثیر عواملی،
گریه کردند برای مدت‌ها آرامند و یا بکلی عزیز از دست رفته خود
را فراموش می‌کنند، امام زمان علیه السلام هر روز و شب در این
سوگواری است و این عزا برای او کهنگی ندارد و این آتش
سوزان و پر از لهیبی که در جان مقدسش ایجاد شده، خاموش
نمی‌شود و به سردی نخواهد گرائید.

۳- اوج مراتب ارتباط و دلدادگی و عشق سوزان حضرت
بقیه الله به جد بزرگوارش امام حسین، اینجا بروز میکند که
می‌گویند: به جای اشک در عزای تو خون می‌گریم چنانکه این
جمله، بیانگر شدت مصیبت حضرت سیدالشهدا علیه السلام و عمق
فاجعه کربلا و ظلم و ستم بنی‌امیه است.

بالاخره این جملات سه گانه گویای حالاتی در محبت و
علاقتمندی و پیوند قلبی میان دو شخصیت براننده آسمانی،
حضرت امام حسین و حضرت ولی عصر است که آن حالات به
وصف نمی‌آید و زبان و قلم از ترسیم آن عاجز و ناتوان است و
بسیاری از اوقات، حالات و کیفیات درونی انسان با هیچ لفظ و
تعبیری تجسم پیدا نمی‌کند، و این خود صاحب گفتار است که

حال ویژه و کیفیت درونی خود را درک می‌کند، البته بیانات، در اظهار حالات، نقش دارند و هرچه تعبیر بلندتر و رساتر و بلیغ‌تر باشد بهتر حکایت از درون انسان می‌کند و عبارت فوق حاوی، عالیترین مضمون در ارتباط ولی عصر نسبت به امام حسین علیه السلام است.

۹. یاد حسین علیه السلام در دعای ندبه مهدی علیه السلام

یکی از دعاهای بسیار مشهور که در میان شیعه از موقعیت خاصی برخوردار است و در هر شهری جلسات متعدد به عنوان آن انعقاد می‌یابد دعای شریف ندبه است که علامه بزرگوار مجلسی رضوان الله تعالی علیه در کتاب گرانسنگ بحار الانوار و نیز کتاب شریف زادالمعاد نقل کرده و می‌فرماید: به سند صحیح از حضرت صادق علیه السلام روایت شده است.

چشم انداز اصیل این دعا توجه به حضرت ولی عصر ارواحنا له الفداست و بخش عمده و چشمگیری از آن التجا به مهدی موعود و اظهار تاسف از غیبت و دردمندی از فراق و دوری آن بزرگوار است، سوز و گدازی که در این دعا از غم مهدی آل محمد به چشم می‌خورد در هیچ دعای دیگری مشاهده نمی‌شود و کلاً دعای گریه، ناله، زاری و غم دل با حبیب گفتن است و نام آن که ندبه است، حکایت از محتوا و مضامین عالیة آن می‌کند و از این رو همواره با اشک، آه، ناله و زمزمه‌های دلسوزانه همراه است و در این حالات، قرائت می‌شود.

فقراتی از این دعا از این جهت، ممتاز است، و موارد شاخص دعا به شمار می‌رود، و آن فقرات راجع به حضرت سیدالشهدا حسین بن علی علیه السلام است مانند: «این الحسن؟ این الحسین؟ این ابناء الحسین» حسن علیه السلام کجاست؟ حسین علیه السلام چه شد؟ فرزندان حسین کجايند و چه شدند؟

در حقیقت، شکایتِ فقدان و از دست دادن امام حسن و شهادت جانگداز حضرت امام حسین و فقدان ابناء حسین و فرزندان برومند آن بزرگوار را به ساحت قدس حضرت ولی عصر امام زمان ارواحنا له الفداء می‌کنیم و بدین ترتیب، گویا آن امام و الامقام را به حرکت و قیام، فرا می‌خوانیم و به پیشگاه مبارکش عرض می‌کنیم که ما عزیزترین عزیزان را از دست دادیم و جنایتکاران، بزرگترین سرمایه‌های گرانقدر و آسمانی اسلام را از او گرفتند اکنون چه شود که ظهور کنی و به این درد بزرگ، رسیدگی فرمائی و آن را درمان نمایی.

فراز دیگری از این دعای شریف که از حساسیت فوق العاده‌ای برخوردار است این جمله مبارکه است: «این الطالب بذول الانبياء و ابناء الانبياء؟ این الطالب بدم المقتول بکربلا؟» کجاست آن امام بزرگواری که از ظلم و ستم امت بر پیغمبران و اولاد پیغمبران دادخواهی می‌کند؟ کجاست آنکه از خون جدش که در کربلا شهید شد انتقام خواهد گرفت.

ندبه‌کنندگان بر حضرت مهدی موعود علیه السلام، امام و پیشوای خود را می‌خوانند که بیاید و انتقام خون شهید کربلا را بستاند و قاتلان را به کیفر عملِ شنیع خود برساند.

آری صبح جمعه و دعای سوزان ندبه و گریه و زاری در فراق حجة الله، مهدی موعود، همراه با یاد حسین علیه السلام است و چه بسا که همین موضوع یاد حسین در صدق و تحقق ندبه و گریه و زاری و التجای به امام زمان اثر مخصوص داشته باشد و روح تازه‌تر و حال و هوای دیگری به دعا میدهد.

چنانکه همه می‌دانیم شهیدان از ائمه و اولاد ائمه علیهم السلام زیاد، و مقتولین از اولاد پیامبر و بنی علی بسیارند به طوری که ابوالفرج مروانی اصفهانی متوفای ۳۵۶ هجری قمری کتابی را در ۴۶۰ صفحه مخصوص شهدای آل ابی طالب تألیف کرده و نام آن را مقاتل الطالبیین گذاشته و عدد مهم و چشمگیری از شهدای این خاندان را در آن کتاب ذکر کرده است.

ولی در دعای ندبه از میان همه، نام امام حسین و ابناء آن بزرگوار آمده است و این خود نکته‌ای است که پیوند اصیل و بی‌نظیر میان حضرت حسین بن علی و امام حجة ابن الحسن علیهما السلام را بازگو می‌کند چه ذکر یک شهید در میان شهدای بسیار از آل علی و بنی الحسن و بنی عقیل و آل جعفر و دیگران، دالّ بر خصوصیت و امتیاز اوست و حکایت از ترابط خاص میان این دو بزرگوار و دو امام معصوم - حسین و مهدی - صلوات الله علیهما می‌کند.

حسین علیه السلام رسیده مطلبی است که در داستان تشریف حاج علی بغدادی رحمة الله علیه به حضور مبارک صاحب الزمان حجة بن الحسن علیه السلام نقل شده و آن قسمت این است که می گوید به آن حضرت عرض کردم:

سیدنا! روضه خوانان حسین علیه السلام حدیثی را نقل می کنند که: مردی در عالم رؤیا هودجی را در میان زمین و آسمان دید و پرسید که چه کسانی در این هودج نشسته اند؟ پاسخ داده شد فاطمة زهرا و خدیجه کبرا. پرسید: به کجا می روند؟ جواب دادند: امشب شب جمعه است و آنان برای زیارت امام حسین در شب جمعه، می روند.

و نیز دید که از هودج، رقعه هایی می ریزد و در آن مکتوب است: «امان من النار لزوار الحسين علیه السلام فی ليلة الجمعة». برای زیارت کنندگان حسین در شب جمعه، امان از آتش دوزخ است. اکنون آیا این حدیث، صحیح است؟ حضرت فرمود: «نعم زیارة الحسين علیه السلام فی ليلة الجمعة امان من النار يوم القيامة» آری زیارت حسین علیه السلام در شب جمعه امان از آتش دوزخ، در روز قیامت خواهد بود. (۱)

چنانکه می نگرید حضرت ولی عصر سخن قاریان تعزیه امام حسین و حدیثی را که آنان در باره زیارت حضرت سیدالشهداء می خوانده اند، تصدیق و تقریر کرده، و خود نیز بطور قطعی تصریح فرموده اند که زیارت امام حسین در شب جمعه، امان

آدمی از آتش قهر الهی در روز قیامت خواهد شد.

راستی چقدر دلنشین است که صاحب العصر و الزمان و منتقم خون پاک و مقدس حضرت حسین بن علی بدینگونه از زیارت جدش امام حسین سخن گفته و چنین نوید روح افزا و نشاط انگیزی را به زائران حسین علیه السلام می‌دهد.

۱۱. امام زمان در توصیف امام حسین علیه السلام

از بهترین توصیفات آنست که راجع به حضرت امام حسین علیه السلام شده توصیفی است که حضرت ولی عصر ارواحنا فداه راجع به آن حضرت کرده است آنجا که در خطاب خود به جد بزرگوارش امام حسین می‌گویند:

«كنت للرسول ولداً وللقرآن سنداً وللأمة عضداً وفي الطاعة مجتهداً حافظاً للعهد والميثاق ناكباً عن سبل الفساق تتاوة تاوة المجهود طويل الركوع والسجود زاهداً في الدنيا زهد الراحل عنها ناظراً بعين المستوحشين منها».

تو ای حسین! برای رسول خدا فرزند و برای قرآن، سند و برای امت، بازوئی بودی، در طاعت خدا تلاشگر و نسبت به عهد و پیمان، حافظ و مراقب بودی، از راه فاسقان، سر بر می‌تافتی، آه می‌کشیدی آه آدمی که به رنج و زحمت افتاده، رکوع و سجود تو طولانی بود زاهد و پارسای در دنیا بودی، زهد و اعراض کسی که از دنیا رخت بر کنده است، با دیده وحشت‌زدگان بدان نگاه می‌کردی.

در این عبارات، بسیار جالب و روح‌افزا جد بزرگوار خود

حسین علیه السلام را با ده عنوان وصف کرده است:

- ۱- امام حسین، فرزند رسول خدا بود، او نواده پیامبر اکرم به شمار می رفت، و رسول خدا او را فرزند خویشتن می خواند.
- ۲- او سند و پشتوانه قرآن بود. قرآن، با اتکاء به وجود مقدس امام حسین در جهان، استقرار و گسترش یافت و هر آنچه را که قرآن کریم، در قالب الفاظ، بیان می فرمود در وجود مطهر حسین علیه السلام رویت و مشاهده می شد.
- ۳- آن حضرت بازوی امت بود، امت اسلامی با وجود حسین دارای بازویی پرتوان و قدرتمند بوده و هستند که می توانند، همه قدرتهای ضد خدایی را در هم بشکند و نابود سازند.
- ۴- امام حسین علیه السلام در راه اطاعت پروردگار، سخت کوش و تلاشگر بود. دعا، نیایش، ابتهال، نماز و مناجات شبانه وی در تاریخ، ضبط شده و خود مایه اعجاب آدمی است.
- ۵- آن بزرگوار نگهدار عهد و میثاق بود، عهد و پیمان با خداوند یا با مردم را هرگز نقض نکرد و ثابت و استوار روی پیمان خویشتن می ماند و وفا می کرد.
- ۶- او از راه و روش فاسقان و فاجران روی گردان بود، هرگز روی به آنان نیاورد و تمایل به سوی آنان پیدا نکرد و چطور ممکن است کسی که فناء فی الله پیدا کرده به مخالفان فرمان پروردگار روی بیاورد و تمایل به آنان پیدا کند؟
- ۷- امام حسین علیه السلام دردمندانه آه می کشید، چونان کسی که سخت به رنج و زحمت افتاده و بار سنگینی از غصه و اندوه در

دل دارد و در سینه‌اش جراحی التیام‌ناپذیر است.

۸- رکوعها و سجودهای طولانی داشت، مدت‌ها در حال رکوع و سجود می‌ماند و ذکر خدا می‌کرد. به نظر می‌رسد که این جمله، رمز شوق عمیق، عریق و ریشه‌دار آن بزرگوار به معبود و محبوب حقیقی‌اش خداوند متعال است و چون از خلوت با خدا و انس به ذات لایزال او لذت می‌برده از اینرو سجده را که درست خلوت با خداست طول میداده و احساس خستگی نمی‌کرده‌اند.

۹- سیدالشهداء نسبت به دنیا زاهد، بی‌رغبت و بی‌علاقه بود و دنیا در نظر مبارک و خداین آن حضرت، جلوه و جلا و فروغ و بهایی نداشت چنان از دنیا معرض بود که گویا بکلی از آن برکنده شده و قدم در سرای ابدی و جهان آخرت گذاشته است.

۱۰- نظر امام حسین به دنیا نظر وحشت‌زدگان بود، آنجا که نظر دیگران نظر خریداری و نگاه عاشقانه بود نظر آن بزرگوار به دنیا نظر انسان وحشت‌زده بود و نگاهش، نگاه دل‌بریدگان از آن، و بالاخره او از دنیا و زرق و برق آن در فرار بود که این چیزها در چشم انسان دریا دلی چون امام حسین علیه السلام کمترین فروغی ندارد.

۱۲- روز ظهور مهدی علیه السلام مقارن با عاشورای حسینی

یکی از مطالب اسرارآمیز حضرت ولی عصر عجل‌الله تعالی فرجه تقارن روز ظهور آن حضرت با روز عاشورای حضرت سیدالشهداء و روز شهادت جانگداز آن امام مظلوم و پیشوای

آزادی است.

اصل تقارن این دو جریان و مصادف بودن روز ظهور با روز شهادت امام حسین علیه السلام مطلبی است که در عده‌ای از روایات اهل بیت علیهم السلام وارد شده است:

ابوبصیر می‌گوید: حضرت ابو جعفر امام باقر علیه السلام فرمود: «یخرج القائم علیه السلام یوم السبت یوم عاشورا الیوم الذی قتل فیہ الحسین علیه السلام»^(۱)

قائم آل محمد علیهم السلام در روز شنبه روز عاشورا همان روزی که حسین علیه السلام در آن کشته شد، خروج خواهد کرد.

و نیز از حضرت صادق علیه السلام نقل کرده که فرمودند: «ان القائم صلوات الله علیه ینادی باسمه لیلۃ ثلاث و عشرين و یقوم یوم عاشورا یوم قتل فیہ الحسین بن علی علیه السلام»^(۲) حضرت ولی عصر در شب بیست و سوم ماه مبارک رمضان به نام شریفش ندا می‌شود و در روز عاشورا روزی که حسین بن علی علیه السلام در آن کشته شد، قیام خواهد کرد.

و از کتاب غیبت شیخ طوسی از علی بن مهزیار نقل کرده که حضرت امام محمد باقر علیه السلام فرمودند: «کانی بالقائم یوم عاشورا یوم السبت قائماً بین الرکن والمقام و بین یدیه جبرئیل علیه السلام ینادی: البیعة لله فیملها عدلاً کما ملئت ظلماً و جوراً»^(۳) گویا می‌نگرم قائم را که در روز عاشورا روز شنبه بین رکن و مقام ایستاده و جبرئیل پیش روی او ندا می‌کند: بیعت برای خداست. پس زمین را پر از عدل می‌کند همانگونه که پر از ظلم و جور شده

بود.

و از کتاب غیبت نعمانی از ابوبصیر روایت شده که حضرت صادق علیه السلام فرمود: «يقوم القائم يوم عاشوراء»^(۱) یعنی قائم در روز عاشورا قیام خواهد فرمود.

این مطلب از دو نظر در خور توجه و بررسی است.

۱- ورود این اخبار فراوان از اهل بیت عصمت و طهارت و خاندان پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و عنایت و اصرار آنان بر ابلاغ و رساندن این موضوع به مردم است که روز ظهور حضرت ولی عصر روز عاشورا می‌باشد. اگر یک روایت در این باب بود، حساسیت ایجاد نمی‌کرد ولی با ملاحظه این اخبار عدیده از امامان معصوم علیهم السلام اذهان متوجه این نکته می‌شود که آنان اهتمام کامل داشته‌اند که مطلب فوق را به مردم برسانند و امت را متوجه این موضوع بسازند.

۲- تقارن خود این دو موضوع و این دو حادثه فوق العاده و دو حرکت بزرگ و جهانی، یادآور شدت ارتباط و پیوند بین آن دو محور حرکت، و آن دو انسان بی‌نظیر و آن دو امام معصوم است. چنانکه یادآور پیوند و اتصال عمیق بین جریان کربلا با ظهور حضرت بقية الله الاعظم امام زمان ارواحنا له الفداء می‌باشد. و به تعبیر دیگر جریان جگرخراش کربلا کنش و جریان عظیم ظهور و قیام ولی عصر، واکنش آن است.

و از اینرو عکس العمل با خود عمل از نظر ظرفیت، توان، توسعه و گسترده‌گی با هم تناسب کامل دارند اگر آن روز، ظلم و ستم به نهایت رسید و امام حسین علیه السلام بی‌باکانه همه آن بلاهای فوق طاقت را تحمل فرمود، حضرت ولی عصر نیز حرکتی عظیم خواهد داشت که طوفان آن، جهان را فرا بگیرد، و امواج خروشان آن، دریای بیکران هستی را به خروش آورد و جبران آن جنایتها و ستمگریهای بی حساب را بنماید، اعداء امام حسین را به کیفر عمل خطرناکشان برساند و قلب آن امام معصوم و یاران وی را شادمان گرداند انشاءالله.

۱۳- مهدی علیه السلام و ندای مظلومیت حسین علیه السلام

راجع به اینکه امام زمان ارواحنا فداه به هنگام ظهور چه مطالبی را می‌گویند و آغاز به چه سخنانی خواهند نمود، روایاتی است از جمله آنها روایتی است که محدث بزرگوار مرحوم شیخ علی یزدی حائری متوفای سنه ۱۳۳۳ نقل کرده است، او می‌گوید: زمانی که قائم آل محمد ظهور کند، مابین رکن و مقام می‌ایستد و پنج ندا می‌دهد:

۱- الا یا اهل العالم انا الامام القائم

۲- الا یا اهل العالم انا الصمصام المنتقم

۳- الا یا اهل العالم ان جدی الحسین قتلوه عطشاناً

۴- الا یا اهل العالم ان جدی الحسین طرحوه عرباناً

هـ الا يا اهل العالم ان جدی الحسين سحقوه عدواناً (۱)

آگاه باشید ای جهانیان که منم امام قائم،

آگاه باشید ای اهل عالم که منم شمشیر انتقام گیرنده،

بیدار باشید ای اهل جهان که جد من حسین را تشنه کام کشتند،

بیدار باشید ای اهل عالم که جد من حسین را عریان روی خاک

افکندند،

آگاه باشید ای جهانیان که جد من حسین را از روی کینه‌توزی

پایمال کردند.

طبق این نقل، سه ندای اخیر، مخصوص و ویژه جد بزرگوارش

امام حسین علیه السلام است و مصائب جگر خراش آن سید ابرار را

بازگو می‌کند و اذیت و آزارهای جانکاهی که بر آن حضرت در

صحنه خونین کربلا رفت، یادآوری می‌فرماید.

نخست از قتل جد خود سخن می‌گوید که خود اعظم المصائب و

بزرگترین فاجعه، در جهان اسلام به شمار می‌آمد و قلمداد

می‌شد. و در کنار همین مطلب و همراه آن مصیبت تاثرانگیز و

رقت‌بار، عطش امام حسین علیه السلام را یاد می‌کنند مصیبتی که

هیچکس آنرا توجیه نمی‌کند و حتی در باره دشمن خود

نپسندیده و روا نمی‌دارند و به حقیقت، لکه ننگ و عاری بر دامن

بنی‌امیه و آل‌زیاد و سپاه دیو و دد صفت کوفه و شام گردید که

برای ابد قابل رفع و زوال و شستشو نخواهد بود.

و آنگاه مصیبت رقت‌انگیز دیگری را از جدّه، خود حسین ذکر می‌کنند و آن طرح کردن و روی خاک افکندن بدن مبارک آن حجت بالغه الهی است که در هیچ منطق و مکتبی روا نبود.

و همراه تذکر این مصیبت، نکته دیگری را ذکر می‌کنند که دلها را می‌شکافد و اشک غم و اندوه را برگونه، روان می‌سازد و آن مصیبت عریان کردن بدن نازنین آن امام معصوم و آن انسان آزاده خداجو و با عظمت است که خود پناه مستضعفان و محرومان و نقطه بارز امید اهل ایمان بلکه مطلق انسانها بود.

راستی چه کسی می‌تواند تحمل این فاجعه بزرگ را بکند که بدن مقدس ولی اعظم پروردگار را برهنه روی خاک بیندازند؟ و در آخر از بزرگترین فاجعه‌ای که در کربلا صورت گرفت و به دست آن وحشی صفتان دور از انسانیت بر بدن مبارک حضرت ابی عبدالله الحسین صلوات الله علیه واقع شد، سخن می‌گویند و آن موضوع کوبیده شدن نازنین پیکر تقوا و طهارت، بدن مقدس حسین علیه السلام است. موضوعی که هیچ کسی که کمترین مراتب انسانیت را دارا باشد آن را نمی‌پذیرد و صحّه پای آن نمی‌گذارد و با هیچ منطقی قابل توجیه نیست.

موضوعی که انسان هر چند به کشتن دشمن سر سخت خود رضا دهد، بدان رضا نخواهد داد مصیبتی که انسان متعارف و خالی از شذوذ، تاب شنیدن آن را ندارد و به حقیقت، انسانیت از وقوع آن در کربلا آنهم نسبت به بدن ریحانه پیامبر اکرم، شرمسار و سربزیر گردید، آری پایمال کردن بدن حجت خدا

حسین علیه السلام !!

تصور ما این است که دو ندای نخستین نیز در رابطه با امام حسین علیه السلام است و سه جملهٔ اخیر در مقام تعلیل و توجیه دو مطلب اول ذکر شده.

زیرا اولاً می‌فرماید منم آن امامی که شنیده‌اید در آخرالزمان قیام کرده و وضع عالم را دگرگونه می‌سازد و منم آن شمشیر آتشباری که برای انتقام از غلاف بیرون آمده. و گویا در اینجا می‌فرماید و چرا چنین نباشد در حالی که اشقیای امت و حرامیان، با جد بزرگوار من اینچنین نابکارانه رفتار کردند که او را کشتند و بالب عطشان و خشکیده وی را به قتل رسانیدند و دیگر فجایع دردناک را در مورد او روا داشته و انجام دادند.

۱۴- فرشتگان یاران حسین و مهدی علیه السلام

در صدر و آغاز این بحث، روایتی را نقل می‌کنیم و آنگاه به تحلیل جهاتی که مربوط به بحث نقطه نظر است می‌پردازیم و ارتباط و اتصال محکم و خلل‌ناپذیر حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه نسبت به امام حسین علیه السلام را تبیین خواهیم کرد.

مرحوم شیخ صدوق رضوان الله علیه در روایت ریان بن شیب از حضرت امام رضا علیه السلام نقل کرده که: «ولقد نزل الی الارض من الملائكة اربعة آلاف لنعرة فوجدوه قد قتل فهم عند قبره شعث غیر الی ان یقوم القائم فیکونون من انصاره و شعارهم یا

لنارات الحسین» (۱)

تحقیقاً چهار هزار نفر از فرشتگان برای نصرت و یاری حسین علیه السلام به زمین فرود آمدند. آنان هنگامی که نازل شدند، دیدند امام حسین کشته شده از اینرو فرشتگان یاد شده ژولیده و غبار آلود در نزد قبر آن حضرت، اقامت کردند و همچنان هستند تا آنگاه که قائم (صلوات الله علیه) قیام کند و آنان از انصار و یاران آن حضرت خواهند بود و شعار آنان «یا لنارات الحسین» است.

از این روایت استفاده می شود که یاران حضرت ولی عصر ارواحنا له الفداء علاوه بر نیروهای انسانی، گروهی فراوان از نیروهای آسمانی و ملائکه الله می باشند چنانکه ملائکه الله برای یاری رساندن به حضرت امام حسین علیه السلام به کربلا آمدند هر چند به آرمان خود نرسیدند.

و اکنون آنچه که در اینجا انسان را حساس می کند اینست که این فرشتگان، یک گروه اند که در هر دو عرصه وارد شده و می شوند، اینها گروهی چهار هزار نفره اند که در جریان کربلا برای نصرت حضرت سیدالشهداء فرود آمدند و در آخرالزمان نیز برای یاری و نصرت امام زمان صلوات الله علیه قیام خواهند کرد. و دو گروه مختلف نمی باشند همانها که برای یاری امام حسین آمده بودند و موفق نشدند، برای یاری فرزند امام حسین،

حضرت ولی عصر قیام می‌کنند.

آری آنان دو شخصیت بزرگ الهی را یکی می‌دانند و هر دو بزرگوار را صاحب هدف واحد می‌شمرند و بخوبی به این مطلب رسیده‌اند که قیام مهدی عجل الله فرجه در رابطه با قیام امام حسین و شهادت آن حضرت است.

شگفت‌انگیز آنکه آنان چون در کربلا به مراد خود نرسیدند و در اثر شهادت امام حسین علیه السلام توفیق یاری آن بزرگوار را پیدا نکردند، بر حسب فرموده حضرت رضا علیه السلام دیگر از آن جا صعود به آسمان نکرده و به مراکز خود باز نگشتند بلکه در نزد قبر مطهر حضرت حسین بن علی رحل اقامت افکنده و همانجا ماندند و خواهند بود. و این مدت بسیار طولانی را که تنها خداوند از انتهای آن آگاهی دارد، در آن مکان مقدس زیست می‌کنند و در انتظار روزی هستند که ولی عصر امام زمان خروج و ظهور کند و در رکاب آن بزرگوار قیام کنند و با دشمنان خدا بجنگند.

آنان در این مدت بس مدید و زمان طولانی، عزادار و سوگوار بر امام حسین علیه السلام خواهند بود چهره آنان ژولیده، در هم و برهم و غبارآلود می‌باشد.

۵۰

راستی این چه رابطه و ارتباطی است که میان این دو امام بزرگوار، و این نواده و آن پدر بزرگ است! زمان و مکان، شاهد پیوند و اتصال محکم و مستحکم آن دو بوده و آسمان و زمین گواه به هم بستگی آن دو بزرگوار می‌باشند عرش و فرش و

ملائکه و انسان، همه از یگانگی آن دو امام معصوم سخن می‌گویند، هر کجا حسین است مهدی است و هر کجا مهدی است حسین است، ذکر و نام آن یک، با ذکر و نام دیگری قرین و عجین است.

از حسین، مهدی را می‌طلبند و از مهدی حسین را، و زیارت او و شفاعت او و انتقام خون بناحق ریخته او را می‌خواهند. صلوات الله علیهما و روحی لهما الفداء.

در پایان حدیث فوق، می‌فرماید: شعار آن فرشتگان آسمانی و ملائکه مقرب الهی این جمله است: «بالتارات الحسین» و ما در فصل آتیه این بحث را به صورت مستقل عنوان می‌کنیم. انشاءالله

۱۵- شعار مهدی علیه السلام و یاران در روز ظهور

نهضتها و حرکتها در جهان، همواره براساس اصول و اهدافی است که با ذکر آن اصول و خطوط کلی، مردم را به شرکت در آن حرکتها و مشارکت در آن نهضتها و قیامها فرا می‌خوانند. از همین اصول، ضوابط و اهداف به عنوان شعار، اسم برده شده و از آن یاد می‌شود.

جنگجویان، در میدان نبرد از شعارها که حاکی از خطوط کلی و آرمانهای آنان است استفاده کرده و با قداستی که برای آن قائلند، با توان و قدرت هر چه بیشتر می‌جنگند.

قیام آسمانی حضرت بقیه‌الله و اصحاب و یاران آن حضرت نیز با شعاری مقدس که بیانگر خط مشی و هدف و آرمان والای

آنان است آغاز می‌شود و همواره آن شعار را دنبال می‌کنند شعار آن عزیزان جمله‌ای است که از نظر لفظ، کوتاه و مختصر ولی از نظر محتوا و مضمون پربارترین و الهام بخش‌ترین شعارها است و آن جمله مبارکه: «یا ثارات الحسین» است و معنی آن به احتمالی این است: «ای بازخواست کنندگان خون حسین. و به احتمال ظریفتر: ای خونهای حسین حاضر شوید که اکنون وقت طلب کردن شماست»^(۱) و بالاخره مراد و مقصود، این است که هنگام انتقام خون پاک امام حسین فرارسیده و آنانکه می‌خواهند از قاتلان آن حضرت انتقام بگیرند، زود حاضر شوند. که ما برای این موضوع به پا خاسته‌ایم. و گویا همه مطالب یعنی احیاء احکام دین و اقامه شعائر و از بین بردن مظاهر کفر و فسق، همه در این جمله و در این شعار بزرگ و مهیج خوابیده است. و اینک به این روایات و مدارک توجه کنیم.

۱- در روایت ریّان بن شیب که در فصل قبل ذکر شد تصریح شده که شعار آن ملائکه مقرب الهی که کنار قبر حسین علیه السلام فرود آمده و در روز ظهور امام زمان به حضور ولی الله الاعظم حجة بن الحسن می‌شتابند، «یا ثارات الحسین» است و اینکه فرشتگان آسمانی این شعار را سر دهند، حامل پیام است که این شعار از عالم بالا و از سوی خدا آمده است.

۲- محدث بزرگ مرحوم حاجی نوری اعلی الله مقامه از کتاب

۱- به شفاء الصدور علامه حاج میرزا ابوالفضل تهرانی ص ۱۰۲ مراجعه شود.

غیبت فضل بن شاذان نقل کرده که: «ان شعار اصحاب المهدی علیه السلام یا لثارات
الحسین علیه السلام» راستی که شعار یاران مهدی علیه السلام جمله (یا لثارات الحسین)
است (۱)

۳- در یکی از زیارات جامعه در قسمت سلام به حضرت
بقیة الله علیه السلام آمده: «السلام علی الامام الغائب عن الابصار والحاضر فی الامصار والغائب عن العیون،
والحاضر فی الافکار، بقیة الاخیار، وارث ذی الفقار، الذی ینظر فی بیت الله الحرام ذی الاستار و ینادی بشعار یا
لثارات الحسین، انا الطالب بالاوتار، انا قاصم کل جبار.» (۲)

سلام و درود بر امامی که از دیده‌ها غایب و پنهان ولی در
شهرها و مجامع مردمی، حاضر است آنکه از چشمها نهان است
ولی در افکار و قلوب حاضر می‌باشد، باقی مانده اخیار و
خوبان، و وارث شمشیر ذوالفقار (علی علیه السلام)، آن بزرگواری که در
بیت الله الحرام که دارای پرده‌هاست ظاهر می‌شود و به شعار «یا
لثارات الحسین» ندا می‌کند و می‌فرماید، منم مطالبه کننده
خونها، منم شکننده هر ستمگر جفا پیشه‌ای.

حدیث اول و دوم، جمله شریف فوق را به عنوان شعار اصحاب
وانصار مهدی یاد می‌کردند و این فقره زیارت شریفه آن را
شعار خود امام زمان معرفی نموده می‌گوید امام زمان با این
جمله شعار داده و فریاد می‌کشد. و مقتضای جمع بین همه اینها
این است که آن شعار مقدس شعار خود حضرت مهدی و نیز
یاران و همراهان آن حضرت اعم از ملائکه و انسانها خواهد بود.

آری شعار امام زمان در روز ظهور و ساعت قیام و نیز شعار اصحاب مهدی و آنانکه در رکاب آن حضرت شمشیر می‌زنند برگرفته از نام حسین و حرکت عاشورا و قیام کربلاست و با یاد و یادآوری آن مصیبت کبرا حرکت و قیام خود را آغاز می‌کنند. این شعار، یادآور بزرگترین فاجعه‌ای است که در صحنه کربلا بر امام حسین و اولاد و ذریه رسول الله واقع شد و یادآورنده ظلمهای ناگفتنی است که بر آن حضرت رفت و روا داشته شد و انسان را به یاد پایمردیها و ثبات قدم و گامهای استوار و عزم و اراده خلل ناپذیر حضرت امام حسین علیه السلام در صحنه کربلا و عرصه نبرد و شهادت می‌اندازد.

و در آخر، این شعار یادآور کمال ارتباط و شدت اتصال بین حضرت حسین بن علی و حضرت حجة بن الحسن ارواحنا لهما الفداء می‌باشد.

این شعار مقدس که اولاً خود امام زمان علیه السلام بدان فریاد می‌کند و به دنبال آن یاران امام زمان و ملائکه آسمانی آن را فریاد می‌کشند و ندا می‌کنند، دارای پیامها و الهاماتی است و مهمترین پیامی را که با خود حمل می‌کند وحدت ماهیت اصل دو قیام و همبستگی دو پیشوای قیام، حسین و مهدی موعود و نیز یگانگی و هماهنگی اصحاب و یاران دو قیام می‌باشد.

قابل ذکر است که این مطلب در ادبیات عرب نیز نفوذ کرده است چنانکه مرحوم سید صالح حلی از شعرای معروف و حماسی عراق در قصیده غرائی که خطاب به امام زمان مهدی

موعود، دارد از شعار پرجاذبه بالا یاد کرده و سخن می گوید و ما فقط به چند بیت از آن بسنده می کنیم:

یا مدرك الثار البدار البدار شُنَّ علی حرب عداک المغار
 ما غیرة الله اما ان أن تغیر اعداک فالصبر غار
 اغث رعاک الله من ناصر رعیه ضاقت علیها القفار
 فی فئة لها التقى شیمة و یا لثارات الحسین الشعار...

ای که انتقام خونها را می گیری حرکت کن و اعداء و دشمنانت را مورد هجوم و حمله خود قرار ده.

ای غیرت الهی آیا وقت آن نرسیده که اعداء خود را نابود سازی؟ که صبر ما تمام شد. ای بهترین یاور مستضعفان، رعیتی را که از هر سو راه بر او بسته شد دریاب.

در میان گروهی که تقوا و پارسائی، شیوه آنان بوده و «یا لثارات الحسین» شعار آنان است - حرکت کن و قیام بنما -.

۱۶- اصحاب امام حسین و اصحاب مهدی، یاوران دین خدا

ابوالحسن مسعودی مورخ شهیر نقل می کند: روایت شده که عدد یاران امام حسین علیه السلام در روز عاشورا شصت و یک نفر بوده و خداوند عزیز و جلیل دین خود را از آغاز روزگار تا پایان آن به وسیله هزار نفر یاری کرده و خواهد کرد و چون راجع به این هزار نفر و تفصیل مطلب، پرسش شد امام علیه السلام فرمودند: سیصد و سیزده نفر اصحاب طالوت و سیصد و سیزده نفر جنگجویان جنگ بدر که در روز بدر با پیامبر صلی الله علیه و آله بودند و سیصد و سیزده

نفر یاران قائم علیه السلام، باقی می‌ماند شصت و یک نفر و آنان کسانی‌اند که به همراه حضرت حسین علیه السلام در روز طف - جریان عاشورا - به شهادت رسیدند.

این روایت، حاکی از شدت اتصال و ترابط مخصوص و پیوند ویژه میان اصحاب باوفای حضرت سیدالشهداء علیه السلام و یاران فداکار و جان برکف حضرت بقیه الله امام زمان عجل الله تعالی فرجه می‌باشد.

و از این روایت استفاده می‌کنیم که همانگونه که میان حضرت امام حسین و حضرت حجة بن الحسن رابطه‌ای مخصوص و خلل‌ناپذیر است، میان اصحاب حضرت حسین بن علی و یاران سربلند و بزرگ امام زمان نیز راه و رابطه‌ای الهی و آسمانی برقرار است و اگر آنان مفتخر و سرافرازند که در صحنه خونین کربلا و در محاصره بنی‌امیه با آنکه هر لحظه بوی خون می‌آمد، و خطر جدی آنان را تهدید می‌کرد، امام معصوم و بزرگوار خود را رها ننموده و تا آخرین لحظه‌ای که حیات داشتند و جان در کالبدشان بود، بسیار مردانه و قهرمانانه ایستادگی نموده و جان خود را فدای آن بزرگوار کردند و نصرت و یاری پیشوای خود را بر زندگی این جهان فانی برگزیدند، اصحاب و یاران قائم آل محمد و مهدی موعود نیز سرافراز و مفتخرند که با نام مهدی منتظر و به انگیزه یاری آن بزرگوار حرکت و قیام نموده و برای حفظ و دستیابی به آرمانهای امام عزیز و بزرگ خود راست قامت می‌ایستند و هیچ جریانی آنان را متزلزل نمی‌سازد و در

این مسیر پر خطر اندک تردیدی به خود راه نمی‌دهند و از حیات و هستی و مال و جان خود در راه نصرت و یاری ولی الله الاعظم و حجّت بالغه الهی با کمال صمیمیت و آرامش خاطر می‌گذرند. آری آنان یادآور رشادتهای اصحاب بدر و یاران پیامبر خاتم در آن جنگ خونین بوده و اصحاب طالوت را که در برابر جالوت ستمکار به پا خاستند، تداعی می‌کنند و بالاخره این چهار گروه یک جمعیت هزار نفره‌ای را تشکیل می‌دهند که انصار خدا و حامیان دین پروردگار در بحرانهای اعصار مختلفه به شمار می‌آیند.

۱۷- تجلی اتصال مهدی موعود و امام حسین در ادبیات عرب و فارس

ارتباط و پیوند بسیار دقیق و محکم بین حضرت امام عصر یا حضرت امام حسین علیه السلام آن چنان عمیق است که در اشعار شعرا و ادبیات شاعران عرب زبان و فارسی زبان نفوذ کرده است. در میان شاعران کسانی هستند که در مقام مخاطبه یا حضرت ولی عصر ارواحناده و تضرّع در بارگاه او و استدعای فرج و ظهور آن سید ابرار و در ضمن استنصار و یاری طلبی از آن حجّت الهی به ذکر مصائب جگر خراش امام حسین و حادثه پرشور و تأثرآور کربلا پرداخته و مناظر رقت‌بار عاشورا را در اشعار خود ترسیم کرده و بدینوسیله امام زمان را به تسریع در حرکت و قیام و شتاب در ظهور برای انتقامجویی جانیان کوفه و شام در این حادثه هولناک فرا خوانده‌اند و الحق که هنرمندانه

توانسته‌اند این مطلب را پرورش دهند و به عالیترین و زیباترین وجه، خواسته خود را به امام عصر برسانند و گویا این نکته در ذهن آنان نیز بوده که مهمترین جریان در دید حضرت صاحب الامر که وجود مبارکش را در برابر تصویر و تصور آن می‌لرزاند، حادثه خونین کربلا و جریان هواناک و مصیبت‌بار شهادت امام حسین علیه السلام است.

ما در این فرصت اشعاری را از مرحوم سید حیدر حلی انتخاب کردیم و اشعاری از مرحوم آیه الله حاج میرزا محمد ارباب قمی رضوان الله علیه و به عنوان نمونه تقدیم خوانندگان عزیز می‌کنیم.

۱- یکی از شعرای بزرگ و نامدار عرب مرحوم سید حیدر حلی ^(۱) رضوان الله تعالی علیه است او اشعار فراوانی دارد. از جمله اشعار او ابیاتی است که در خطاب به حضرت ولی عصر ارواحنا له الفداء سروده و بسیار مهیج می‌باشد زیرا در رابطه با کربلا و جریان شهادت حضرت امام حسین علیه السلام و وقایع تأسف‌انگیزی که در سرزمین کربلا بر آن حضرت و عزیزان او رفت با حضرت ولی عصر سخن می‌گوید و اینک آن اشعار سراسر هیجان‌انگیز و تأثر آور:

۱- او در سال ۱۲۴۰ یا ۴۲ یا ۴۶ در حله تولد یافت و در نهم ربیع الثانی ۱۳۰۴ از جهان درگذشت و جنازه‌اش را به نجف حمل دادند و در صحن شریف امیرالمؤمنین مدفون گردید.

مات التصبر فی انتظارک	اینها المحیی الشریعة
فالنهض فما أبقى التحمل	غیر احشاء جزوعة
قد مرّقت ثوب الاسی	وشکت لو اصلها القطیعة
فالسيف انّ به شفاء	قلوب شیعتک الوجیعة
کم ذالقعود و دینکم	هدمت قواعد الرفیعة
واطلب به بدم القتیل	بکربلاء فی خیر شیعة
ماذا یهیجک ان صبرت	لوقعة الطفّ الفظیعة
اترى تجیء فجیعة	بامض من تلک الفجیعة
حیث الحسین علی الثرى	خیل العدى طحت ضلوعه
و رضیعه بدم الورید	مُخضّب فاطلب رضیعه

به صبر واداشتن‌ها در انتظار تو تمام شد ای زنده کننده شریعت برخیز که تحمل باقی نمانده و تنها درون سوزان باقی مانده، جامه اندوه و ماتم دریده شد و این پارگی را به وصله کننده شکایت می‌کند.

این شمشیر (تو) است که دل دردمند و داغدار شیعه تو را شفا می‌بخشد.

تا یکی نشسته‌ای و - می‌نگری - اساس عالی دین جدّت منهدم می‌شود؟!

با آن شمشیر به همراه بهترین شیعیان قیام نموده و خون شهید کربلا را طلب کن.

چه چیز تو را به حرکت می‌آورد اگر برای فاجعه مصیبت‌بار کربلا صبر کنی.

آیا می‌نگری که فاجعه‌ای تلخ‌تر از این مصیبت روی دهد که بدن

حسین روی خاک کربلا پایمال اسبهای دشمنان شود.
گلوئی طفل شیرخوارش را با خون رگ پاره شده‌اش خضاب کردند اینک تو انتقام این شیرخواره را بگیر.
یکی از دوستان ما از سادات محترم قمی و از سابقین در حوزه علمیه که چندی است به رحمت خدا رفته از مرحوم آیه الله صدر قدس سرّه الشریف ^(۱) نقل می‌کرد که مرحوم سید حیدر این اشعار را در حله گفت و به طرف کربلا حرکت کرد، در بین راه این اشعار را می‌خواند ناگهان مردی که آثار عظمت و جلالت از سیمای او مشاهده می‌شد به او رسید و تا نزدیکی کربلا با او بود و اشعار سید حیدر را گوش می‌داد و اظهار تأسف می‌کرد تا به درب دروازه کربلا رسیدند در اینجا خطاب به سید دست تکان داده و فرمود: (سید حیدر موبیدی) یعنی این امر به دست من نیست. و آنگاه غائب شد.

آری آن آقا حضرت بقیه الله بوده‌اند که سید حیدر را در راه، همراهی کرده و گوش به اشعار او می‌دادند و در آخر جواب اشعار او را دادند که امر ظهور و قیام و انتقام به دست من نیست و مربوط به اذن الله است.

و خوب یاد دارم که ناقل، نقل می‌کرد که مرحوم آیه الله صدر فرمودند: آن آقا به لفظ عربیهای محلی تعبیر کردند: (موبیدی).

۲- یکی از شعرای عالیقدر مرحوم آیه الله آقای حاج میرزا محمد ارباب قمی رضوان الله علیه است او در خطاب خود به امام زمان ارواحنا فداه مصائب خونین کربلا و آلام بی‌شمار امام حسین علیه السلام را با امام زمان در میان می‌گذارد و حضرت را دعوت به ظهور و

قیام و انتقام از آن خونهای پاک می‌کند و آن اشعار این است:
چه خوش باشد که بعد از انتظاری
به امیدی رسند امیدواران
جمال الله شود از غیب طالع
پدیدار آید اندر بزم یاران
دمد از قرن قدرت نفخه صور
ببارد ابر رحمت آب باران
اگر اسکندر دوران بیاید
چشند آب حیاتی تشنه کامان
به آواز انا الحق مرغ توحید
کنند پرواز اندر شاخساران
همی گوید منم آدم منم نوح
خلیل و داوودم قسربان جانان
منم موسی، منم عیسی بن مریم
منم پیغمبر آخر زمانان
جهان شد تیره چون شبهای تاریک
خدایا در رسان خورشید تابان
تو ای جام جهان رخساره بنما
که خستند از تعب آئینه داران
جهان ویران ز جور جوفروشان
ز سالوسی این گندم نمایان
تو ای مرآت نیکوی خدائی
خدا را سوی ما رو کن شتابان
بسین ما را اسیر بند کفار
گرفتار شکنج روزگاران

تو موسی وار شمشیر خدائی
بگش و آنکه بگش فرعون و هامان
تو ای عدل خدا کن دادخواهی
ز جا خیز ای پناه بی پناهان
برون کن ز آستین دست خدا را
به خونخواهی و از خون نیاکان
قدم در کربلا بگذار و بستان
سر پر خون ز دست نیزه‌داران
تو ای دست خدا با شصت قدرت
بکش تیر از گلوی شیرخواران
خبرداری که از سم ستوران
دگر جسمی نماند از شه سواران
شستیدستی چنان دست خدا را
جدا کردند از تن ساربانان
اکنون بنگرید که این دو شاعر زبردست عرب و عجم، تنها
مخاطب خود را امام زمان قرار داده و انبوه درد و شکایت از
حادثه کربلا و مصائب جانکاه امام حسین علیه السلام را با آن حضرت
در میان می‌گذارند و گله ملت‌مانه از آن بزرگوار در تأخیر
ظهور و انتقام‌جوئی می‌کنند و آخرین انگیزه تهییج امام
حسین علیه السلام را شهادت مظلومانه کودک شیرخوار قرار داده و از
این رهگذر از حضرتش می‌خواهند که در ظهور خود تعجیل
فرماید و به دادخواهی برخیزد.

به امید آن روز - صلوات الله و سلامه علی مولانا الحسین الشهید و مولانا المهدی المنتقم

علی کریمی جهرمی

آثار چاپ شده مؤلف

عربی

- ۱- العثرة القرآن
- ۲- الدر المنصور في احكام الحدود «فقه»، در سه جلد
- ۳- نتائج الافكار في نجاسة الكفار
- ۴- الصيام و شهر رمضان المبارك
- ۵- مع معلم الاخلاق في صفحات مكاسب
- ۶- مقتطفات بقية السلف
- ۷- صورة موجزة من حياة المرجع الكبير السيد گلپایگانی
- ۸- حياة آية الله آيت الله الجهرمي
- ۹- مع المقدس الاردبيلي في مسائل من الفقه
- ۱۰- المقدس الاردبيلي اضواء الاحیاء و شخصيته
- ۱۱- صلاة الجمعة في غيبة الحجة
- ۱۲- جذبات نهج البلاغة

فارسی

- ۱۳- رازهای آسمانی، تفسیر سوره حدید
- ۱۴- نظام اخلاقی اسلام، تفسیر سوره حجرات
- ۱۵- تجلی انسان در قرآن، تفسیر سوره انسان
- ۱۶- نمونه‌هایی از تأثیر و نفوذ قرآن
- ۱۷- شناخت قرآن از رهگذر قرآن
- ۱۸- سیمای عبادالرحمان در قرآن
- ۱۹- چهره‌های محبوب در قرآن
- ۲۰- قرآن و هدایت اندیشه‌ها
- ۲۱- مبارزه طاغوتیان با قرآن
- ۲۲- جاذبه قرآن
- ۲۳- سیمای قرآن در نهج البلاغه
- ۲۴- جهان اسلام و مسئله تحریف
- ۲۵- سروش رحمت (تحلیلی از خطبه شعبانۀ پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله)
- ۲۶- سیمای پرهیزکاران (پیرامون خطبه متقین)
- ۲۷- هشدار از امیر مؤمنان علیه السلام به فرماندار بصره (پیرامون نامه عثمان ابن حنیف)
- ۲۸- به سوی مدینه فاضله (شرح نامه حیات بخش امام علی علیه السلام به امام حسن علیه السلام)
- ۲۹- اشعه حیات از بستر شهادت (شرح وصایای آخرین حضرت علی علیه السلام)

- ۳۰- جرعه‌ای از چشمه‌سار غدیر
- ۳۱- عنایات مهدی موعود به علما و مراجع تقلید
- ۳۲- مهدی مقتدای مسیح علیه السلام
- ۳۳- حقوق فراموش شده امام زمان (عج)
- ۳۴- به یاد مهدی زهرا علیهما السلام
- ۳۵- صحیفه آفتاب (سخنان گهربار مهدی آل محمد صلی الله علیه و آله و سلم)
- ۳۶- دیدگاه شیخ مفید در مسئله حبوه (رساله فقهی)
- ۳۷- آیین روزه‌داری
- ۳۸- پیام رمضان
- ۳۹- سیمای رمضان در صحیفه سجادیه
- ۴۰- اسرار لیالی قدر
- ۴۱- خط سرخ شهادت
- ۴۲- ارزشهای اصیل و انسانی
- ۴۳- اذان، نغمه آسمانی
- ۴۴- آوای رحیل (نگرشی بر حالت احتضار)
- ۴۵- تکرار حماسه علی در خطبه زینب علیها السلام
- ۴۶- عقیده بنی هاشم، زینب علیها السلام
- ۴۷- شهید ریژه، ابوذر غفاری
- ۴۸- مقدس‌الردبیلی، سرخیل قدسی فقاہت
- ۴۹- آیت‌الله مؤسس (مرحوم حاج شیخ عبدالکریم حائری)
- ۵۰- یادی از شیخ المراجع، آیت‌الله العظمی حائری
- ۵۱- خورشید آسمان فقاہت (آیت‌الله العظمی گلپایگانی)
- ۵۲- مهاجر علی الله در خط جهاد و اجتهاد
- ۵۳- سلاله پاکان
- ۵۴- زمزمه عاشقان، شرح دعای افتتاح
- ۵۵- اولیاء الله در قرآن و روایات
- ۵۶- دختر و پسر نمونه در قرآن
- ۵۷- سیمای امام حسین علیه السلام
- ۵۸- بانوی ملکوت (حضرت معصومه علیها السلام)
- ۵۹- سیمای امام علی علیه السلام در نهج البلاغه
- ۶۰- حدیث آرزومندی (شرح دعای ندبه)
- ۶۱- سیره و سخن فاطمه علیها السلام
- ۶۲- بحثهای پیرامون زیارت و زیارت ناحیه مقدسه
- ۶۳- اسوه صالحان
- ۶۴- بررسی مقایسه‌ای بین حضرت مهدی و امام حسین علیهما السلام